

In elke Waterspiegel vragen wij een columnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema. Deze keer is dat Volkert Engelsman, oprichter en directeur van Eosta / Nature & More.

Wake-up call voor beleidsmakers: bespaar 54 miljard

Een paar maanden geleden was ik in Zuid-Afrika op bezoek bij mijn goede vriend, de biologische druiventeler Eddie Redelinghuys, vlak bij Kaapstad. Op dat moment heerste er een soort noodsituatie in Kaapstad. Er werd gevreesd voor sociale onlusten onder drie miljoen inwoners. Alles dreigde tot stilstand te komen. Day Zero, dat was het schrikbeeld dat boven de horizon hing... de dag dat er geen water uit de kraan zou komen. Want na drie jaar extreme droogte stonden het grondwater en het water in de reservoirs zo laag, dat alles dreigde op te raken. De dag was al uitgerekend: 22 april. Er werd gesproken over de mogelijkheid om een ijsberg uit Antarctica te slepen...

Ik was dus enigszins verbaasd toen ik Eddie op zijn boerderij trof tussen smaragdgroene wijnranken en volle druiventrossen. Enigszins zeg ik, want ik wist dat biologische landbouwgrond beter tegen droogte is bestand dan gangbare grond. Maar de situatie overtrof mijn verwachtingen. Zijn waterreservoirs blonken in de zon. Eddie vertelde me dat hij zijn gangbare buurman elke dag van water voorzag, want deze had zijn irrigatiequotum voor zijn worteltjes allang opgebruikt. Eddie zei dat hij genoeg water in zijn reservoirs had om nog een jaar droogte te overleven.

Het verschil zit in het organische stofgehalte en de structuur van de bodem. Eddie gebruikt geen kunstmest, maar is een compostexpert. Door zijn geraffineerde landbewerking nemen het bodemleven en het organische stofgehalte toe en daarmee de sponswerking van de grond. Daarmee bespaart hij op de zanderige Afrikaanse bodem tot 60% op zijn watergebruik.

In 2017 heeft Eosta een True Cost Accounting pilot uitgevoerd in samenwerking met EY en de wereldvoedselorganisatie FAO, een methode om de verborgen maatschappelijke kosten van voedselproductie uit te rekenen. Daaruit bleek dat Eddie ongeveer 1,5 miljoen liter water per jaar per hectare minder gebruikt dan zijn gangbare collega's. Hiermee wordt bovendien per hectare per jaar 236 euro aan overheidskosten uitgespaard.

Hoe groot de verborgen kosten van landbouw zijn voor de watervoorziening van een land, is al eens uitgerekend voor Frankrijk. De kosten om het Franse grondwater te reinigen van pesticiden en nitraten zouden 522 miljard euro bedragen. De jaarlijkse kosten om deze vervuiling te neutraliseren: 54 miljard. Als je weet dat Frankrijk in Europa op 8 staat in de lijst van grondwater vervuilende landen, terwijl Nederland op 4 staat, is de conclusie duidelijk: Nederland kan miljarden besparen met 'water smart biologische landbouw'.

Dergelijke cijfers zijn een stevige wake-up call voor onze beleidsmakers. Ik heb het nu over water, maar je kunt precies hetzelfde verhaal houden over klimaat, gezondheid, landschap, bodem en biodiversiteit. We hebben een landbouwbeleid nodig dat niet alleen naar kilo's kijkt, maar dat dienstbaar is aan alle Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

Ons huidige landbouwbeleid veroorzaakt nu grote verborgen kosten. Als we doorgaan met onze fixatie op kilo's, vanuit het waanidee dat Nederland de wereld moet voeden, saboteren we onze eigen mogelijkheden om in de toekomst überhaupt nog landbouw- en voedselbeleid uit te oefenen. Landbouwbeleid is waterbeleid. Minister Cora van Nieuwenhuizen weet dit. Je komt dan bij een landbouw zoals de wereldvoedselorganisatie FAO die wil: water smart en climate smart. Maar biologische landbouw is ook soil smart, biodiversity smart en health smart.

Volkert Engelsman

Oprichter en directeur van Eosta / Nature & More

Nr. 1 in Trouw Duurzame Top-100 2017

Winnaar Koning Willem I Duurzaamheidsprijs 2018